

Fort Asperen, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie

HOOGSTANDJE

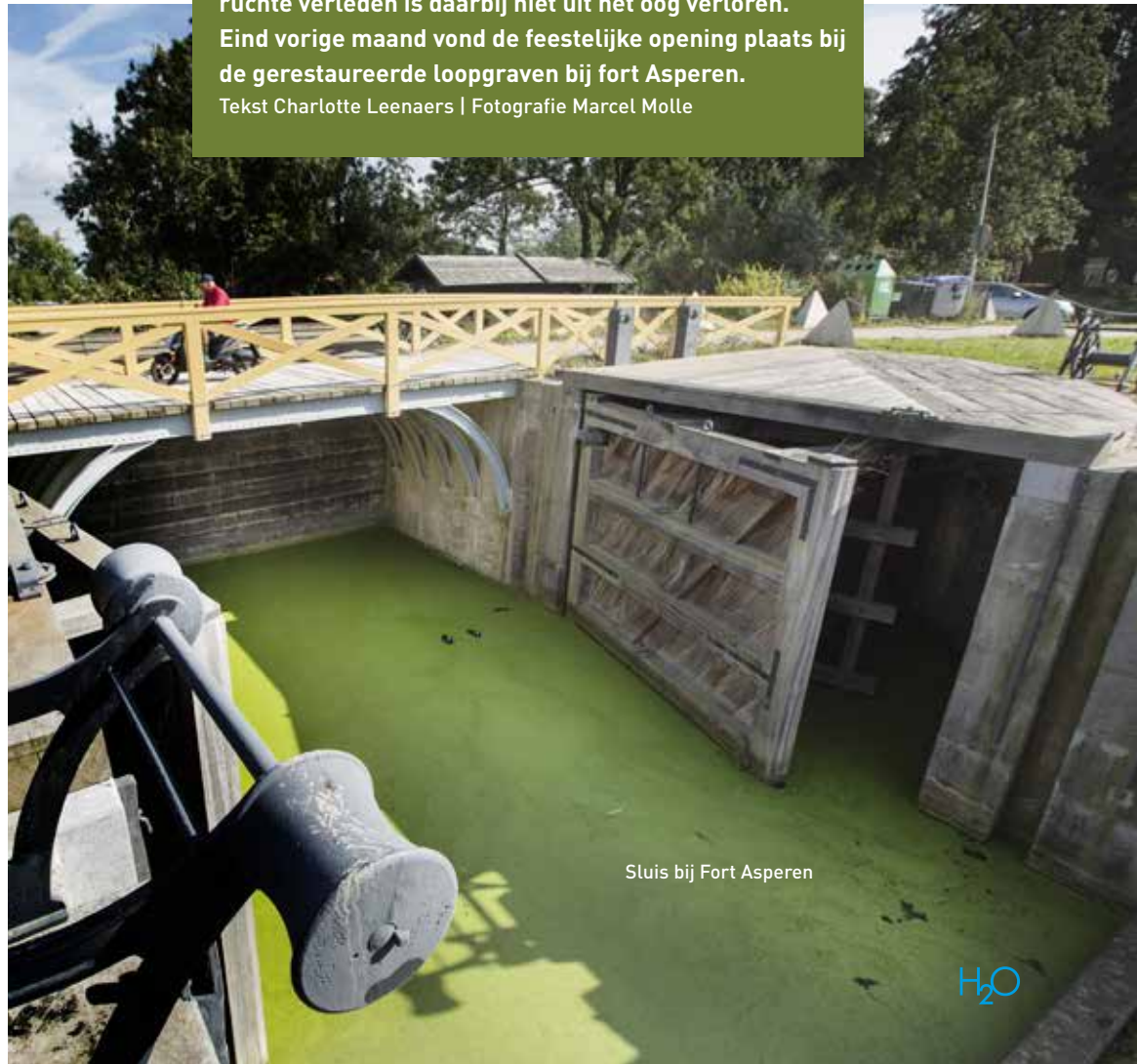
HISTORISCHE DIJKLINIE IN ERE HERSTELD

Dit jaar was een deel van de Nieuwe Hollandse Dijklinie toe aan een grondige opknapbeurt. De 23 kilometer lange Diefdijklinie tussen Gorinchem en Everdingen is versterkt en weer klaar voor de toekomst. Het roemruchte verleden is daarbij niet uit het oog verloren. Eind vorige maand vond de feestelijke opening plaats bij de gerestaureerde loopgraven bij fort Asperen.

Tekst Charlotte Leenaers | Fotografie Marcel Molle

Gerestaureerde loopgraven en de in ere herstelde geschutskoepel (kazemat)

Sluis bij Fort Asperen

Negentiende eeuw herleeft bij Asperen

De Diefdijklinie is in de dertiende eeuw aangelegd als dwarsdijk om Zuid-Holland te beschermen tegen Gelders water. Vanaf de negentiende tot het midden van de twintigste eeuw was de Diefdijklinie bovendien een

cruciaal onderdeel van Nieuwe Hollandse Waterlinie. Diverse forten – fort Everdingen, fort Asperen –, bunkers kazematten en groepsschuilplaatsen herinneren aan die tijd. De eeuwenoude Diefdijklinie functioneert nog steeds als een primaire waterkering. En dat zo'n historische dijk op een gegeven moment aan een flinke opknabbeurt toe is, zal geen verbazing wekken. Een mooie gelegenheid voor de samenwerkende overheden om de dijk weer hoogwaterveilig te maken, om een aantal historische, militaire objecten te restaureren en om de verkeersveiligheid aan te pakken. "Het project is zo succesvol geweest omdat de betrokken provincies, de wegbeheerders, het waterschap en de buurtgemeentes in staat waren om op het juiste moment knopen door te hakken. Anders hadden we dit niet voor elkaar gekregen", zegt Bastiaan Heutink, projectmanager van waterschap Rivierenland.

Om de dijk te versterken zijn de binnen- en buitendijkse stabiliteit aangepakt en zijn maatregelen genomen om de waterdichtheid te verbeteren. Goedkope grondbermen of

de wat duurdere damwandconstructies zijn daarvoor de geëigende methoden. "Grondbermen zouden door hun ruimtebeslag afbreuk doen aan de landschappelijke waarde van het gebied. De fraaie wielen – doorbraakgaten die honderden jaren geleden zijn ontstaan na een dijkdoorbraak -, de laaggelegen karakteristieke dijkwoningen en het uitzicht over de Linge konden alleen in stand blijven als ook geïnvesteerd zou worden in de duurdere damwanden. Op die locaties hebben we daarom de stabiliteit verbeterd door lange damwanden in de dijk aan te brengen. Om *piping* (zand dat onder de dijk doorspoelt, red.) tegen te gaan hebben we zand in de dijk

ontgraven en vervangen door waterdichte klei of zijn met damwanden kwelschermen in de dijk gebouwd. "Om te voorkomen dat het verleggen van kabels en leidingen oponthoud zou veroorzaken, hebben we die al van te voren naar een nieuw tracé buiten het werkgebied gebracht."

Al tientallen jaren liggen langs de Diefdijklinie restanten van bunkers, kazematten en forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

"Vaak is er niet meer te zien dan onbestemde hopen grond die overwoekerd zijn door onkruid en zijn de restanten beschadigd geraakt door overrijverige landbouwtrekkers." De laatste jaren zijn al verschillende bunkers en forten opgeknapt. In dit werk aan de dijk zijn achttien militaire objecten vrij gegraven en opgeknapt. "Door dit precisiegraafwerk tegelijk uit te voeren met het versterken van de dijk, hebben omwonenden maar één keer te maken met overlast door graafmachines." Zo zijn vier batterijopstelplaatsen gerestaureerd en zijn aan de hand van historische tekeningen loopgraven gereconstrueerd. "Maar het pronkstuk is toch wel het herstel van de koepelkazemat in Asperen. De gietijzeren koepel was in de Tweede Wereldoorlog meegenomen door de Duitsers en is nu vervangen door een compleet nieuw exemplaar."

Vanuit de omwonenden was er het verzoek om ook iets te doen aan de verkeersveiligheid op de dijk. Het toegenomen vrachtverkeer veroorzaakte op de smalle, bochtige dijk steeds vaker gevaarlijke situaties. Om scholieren en andere fietsers een veilige route te bieden zijn sommige delen van de dijk nu verboden voor vrachtverkeer. Ook zijn er verkeersdrempels aangelegd en is de dijk hier en daar versmald om zo de snelheid uit het verkeer te halen. "We zien nu ook een toeloop van dagjesmensen die op de fiets een kijkje gaan nemen bij de bezienswaardigheden langs de dijk. Ook voor deze mensen is het nu een stuk veiliger."